

ՏԱՍՆ ԵՒ ԵՐԵՎԱՆԻ ՏԱՐԻ

Տարեկան գինը 10 ռուբլ, կես տարվանը 6 ռուբլ:
Առանձին համարները 7 կոպեկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմյան խմբագրատան մէջ:

Մեր հասցեն. Тифлисъ. Редакция «Мшакъ».
կամ Tiflis. Rédaction «Mschak».

Խմբագրությունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տոն օրերից):

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով:

Յայտարարութիւնները համար վճարում են
խաւանդիւր բառին 2 կոպեկ:

Le journal arménien «MSCHAK» est mis gratuitement à la disposition des visiteurs de l'Exposition Universelle de 1889 à Paris, au bureau des Renseignements Commerciaux, à la Section des Colonies françaises, Esplanade des Invalides.

ԲՈՎԱՆԻՍԿՈՒԹԻՒՆ

Շվեյցարիայի դերը միջազգային կեանքի մէջ. — ՆԵՌՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Նամակ Բագրուդ. Նամակ Եկատերինօզարցի. Նամակ Խմբագրին. Ներքին լուրեր. — ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Խաղաղ և Ֆրանսիա. Արտաքին լուրեր. — ՀՆՈՒԱԳԻՆՆԵՐ. — ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — ԲԱՆԱՍԻՍԿԱՆ. Վարդապետի յետև.

ՇՎԵՅԱՐԻԱՅԻ ԴԵՐԸ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻՆ

Փորձելով շվեյցարական հասարակական-ժողովրդական հասարակական շատ հարցերում հանդիմանում է որպէս ամենաառաջնորդ երկրներից մին Եւրոպայում, իսկ շատ հարցերում էլ որպէս ամենաառաջնորդ է մի:

Ինչ ուզում են ասեն, բայց փորձելով Շվեյցարիան Եւրոպայում այժմ գոյութիւն ունեցող բազմաթիւ հասարակական-բարոյական միջազգային հարցերի յարուցելուն ու հաստատութիւններին իրաւործելուն նախաձեռնութիւն է տուել:

Շվեյցարիան առաջինն էր, որ նախաձեռնութիւն տուեց խաղաղութեան միջազգային կոնգրեսներին, առաջարկելով բոլոր պետութիւններին զինաթափ լինել: Շվեյցարիայի նախաձեռնութեանն է պարտական Եւրոպան այն գեղեցիկ մարդասեր միջազգային հաստատութեամբ, որը կրում է «Կարմիր խաչի» ընկերութեան անունը: Եւ մինչև հիմա ընկերութեան կենտրոնական բաժինը գտնվում է Ժնևում: Առ ժամանակ համարելով պատերազմը մի անխուսափելի չարիք, յիշեալ ընկերութեան նպատակն է գտնել, որքան հնար է մարդասեր դարձնել պատերազմի պէս ինքն իր ինքնան անմարդասեր դործը: Պատե-

րազմը մարդկային ամենասարսափելի աղէտ համարելով, Շվեյցարիայի նախաձեռնութեամբ հիմնված և ժնևի քաղաքում իր կենտրոնն ունեցող «Կարմիր խաչի» միջազգային ընկերութիւնը պարտաւորեցնում է Եւրոպական բոլոր պետութիւններին պատերազմ վարելիս՝ ամենամեծ խնամքով հրաժար իրենց և վերաբերված զինուորների մասին, պարտաւորեցնում է ամեն երկրի զորքանականներին մարդասեր կերպով վերաբերվել զէպի թշնամու բանակի զերինները, զէպի թշնամու հիւանդ ու վիրաւորված զինուորները, վերջապէս ճակատամարտից դուրս, երկրորդ դրանք, խաղաղ ազգաբնակչութեան հետ շփվելիս՝ պարտաւորեցնում է պատերազմող կողմերին ամենամարդասեր կերպով վարվել թշնամու երկրի խաղաղ քաղաքացիներին հետ:

Եւ երբ վերջին Ֆրանսիական պատերազմի ժամանակ «Կարմիր խաչի» միջազգային ընկերութեան Ժնևի ընկերութեան բաժինը տեղեկացաւ, որ գերմանական զօրքը անասելի բարբարոսութիւններ էր գործում Ֆրանսիական երկրները գրաւելիս՝ այրելով խաղաղ ազգաբնակչութեան բնակարանները, սպանելով կանանց ու մանուկներին, «Կարմիր խաչի» ընկերութիւնը Շվեյցարիայի կառավարութեան միջնորդութեամբ ազգու կերպով բողոքեց գերմանական զօրքերի վայրենի, տան և ինքնաբերական մարդասիրական ոգուն արատ բերող վարմունքի դէմ, զիմելով եւրոպական բոլոր պետութիւններին շրջաբերական բողոքագիրներով... Եւ Շվեյցարիան հասաւ իր նպատակին. նրա ձայնը լսելի եղաւ, — և Եւրոպան. սկսեց աւելի մեծ ուշադրութիւն դարձնել գերմանական զօրքեր իւրաքանչիւր արած քայլին, զսպելով իր դիպլոմատական առաջարկութիւններին միջոցով գերմանական զօրքի դատապարտելի վարմունքը Ֆրանսիական խաղաղ ազգաբնակչութեան հետ «Կարմիր խաչի» ընկերութեան շվեյցարական կենտրոնական վարչութիւնը այնտեղ հասաւ, որ համարձակութիւն ունեցաւ սպառնալ Գերմանիային թէ կարողաւ նրան յիշեալ միջազգային ընկերակցութեան մասնակցելուց, եթէ նա չը զսպի իր զօրքերի կրքերն ու վայրենութիւնը Ֆրանսիացիներին հետ ունեցած պատերազմի ժամանակ:

Այժմ նորից փորձելով Շվեյցարիան է, որ հանդէս է գալիս մի վերին աստիճանի մարդասեր և օգտուէա միջազգային ժամանակակից առաջարկութեամբ. նա առաջարկում է Եւրոպային գումարել մի միջազգային կոնգրէս բանտարկյալ խնդրեր բոլոր երկրներում կանոնաւորելու և բանտարկյալ աշխատանքի վերաբերմամբ մի նոր օրէնսդրութիւն մշակելու համար:

Եւ Շվեյցարիան կատարեալ իրաւունք ունի դիմելու Եւրոպային այդ տեսակ առաջարկութեամբ, քանի որ ինքն վաղուց է արդէն մշակած ունի և գործադրում է իր բանտարկյալ վերաբերմամբ բոլոր եւրոպական երկրներին ամենակատարեալ, ամենամարդասիրական, ամենաարդար և ամենաառաջնորդ օրէնքները:

Այդ փորձը ոչ Ֆրանսիայի, ոչ Գերմանիայի, ոչ Բելգիայի, ոչ էլ նոյն իսկ Անգլիայի բանտարկյալ աշխատանքի վերաբերեալ օրէնսդրութիւնը չի համեմատվի շվեյցարական օրէնսդրութեան հետ: Կաշխատենք այստեղ կարճաւոք կերպով ծանօթացնել մեր ընթերցողներին շվեյցարական բանտարկյալ աշխատանքի վերաբերեալ օրէնսդրութեան էական կէտերին հետ:

Փորձելով Շվեյցարիան, որը իր հասարակական կեանքի շատ տեսակետներից կարող է օրինակելի երկիր համարվել նոյն իսկ Եւրոպայի մեծ պետութիւնների համար, ներկայացնում է մեզ և իր գործարանական օրէնսդրութեան մէջ այնպիսի գովելի առանձնայատկութիւններ, որոնց դեռ ևս չը կարողացան իրանց սեփականել Եւրոպայի միւս ազգերը: Մինչև 1874 թիւը բանտարկյալ աշխատանքը կանոնաւորելու գործը պատկանում էր բացառապէս կանտոններին իշխանութիւններին: Դեռ 1815 թիւն Յիւրիկ և Տուրգուս կանտոնները հրատարակեցին առաջին կանտոնային օրէնքները, որոնց նպատակն էր բարձրել բանտարկյալ զուգորդելու և կանոնաւորել նրանց աշխատանքը: Այս 60-ական և 70-ական թիւականներում, երկրի արդիւնադրութեան անշաղկապ զարգացման պատճառով՝ Գլարուս, Բազել, Սկիւս-Գալլէն և Տուրգուս կանտոնները հրատարակեցին բանտարկյալ պաշտպանող այնպիսի օրէնքներ, որոնց կարող էր նախանշել նոյն իսկ առաջնորդ Անգլիան: Այդ բոլոր կանտո-

նային ջոկ ջոկ օրէնսդրութիւնները հիմք դրեցին 1877 թիւն շվեյցարական գործարանական ընդհանուր, զաշխակցական օրէնսդրութեան, որը ամեն կողմից միւս պետութիւնների նոյնանման օրէնսդրութիւններից անհամեմատ աւելի առաջադէմ և կատարեալ է: Այդ օրէնսդրութեան գործութեամբ տղամարդը կարող է աշխատել օրական միմյալ 11 ժամ, իսկ շաբաթ օրերը 10 ժամ: Բոլոր եւրոպական պետութիւններից միայն Աւստրո-Ունգարիան մի քանի տարի սրանից առաջ, այն է 1885 թիւն ընդունեց աշխատանքի այդ ժամանակամիջոցը, այն ինչ Ֆրանսիայում բանտարկ օրական աշխատանքի համար սահմանված ժամանակամիջոցը 12 ժամ է, իսկ շատ անգամ Ֆրանսիայում դրանից էլ աւելի են աշխատեցնում բանտարկյալ թէ գործարաններում և թէ հանքերում Շվեյցարական օրէնքի հիման վրա կանայք չը պէտք է բանեն ոչ գիշերները, ոչ էլ կիրակի օրերը. նրանց արդելված է աշխատել 2 շաբաթ երեկայ բերելուց առաջ և 6 շաբաթ երեկայ բերելուց յետոյ, նրանք չը պէտք է մասնակցեն մեքենաներ մաքրելու գործում: Մանուկներին մինչև 14 տարեկան հասակը կատարելապէս արդելվում է բանել գործարաններում և միայն 16 տարեկան պատանիները կարող են սկսել բանտարկյալ աշխատանքը և նրանց համար օրոշված է աշխատանքի ժամերի օրական չափը: Այդ օրէնսդրութիւնը ամփոփում է իր մէջ և բանտարկյալ զաւակների պարտադիր ուսման մասին կարգադրութիւնները, նմանապէս բանտարկյալ կեանքը պաշտպանող կանոնադրութիւնը, և այլն:

Այժմ Շվեյցարիան դիտաւորութիւն ունենալով գումարել բանտարկյալ խնդրի վերաբերմամբ միջազգային կոնգրէս, զիմել է շրջաբերականներով բոլոր եւրոպական պետութիւններին, կոնգրէսի պրոգրամի մէջ մտցնելով հետևեալ էական կէտերը. կանտոնաւորել բանտարկյալ աշխատանքը հաստատ օրէնսդրութեամբ, բարձրել բանտարկյալ կացութիւնը, վերացնել կիրակեայ և գիշերային աշխատանքը, որոշել հասակը, որից առաջ անչափահաս բանտարկյալ պէտք է թողարկվի բանել գործարաններում, արհեստանոցներում և հանքերում, մի յայտնի չափով սահմանափակել կանանց

Այդ արդէն բաւական էր ժողովի մի յայտնի խմբակին, որը առանց այն էլ փողոցային շվեյցարներով միանգամայն անպատու էր ժողովը, անասելի աղմուկ բարձրացնելու, մոռանալով և պատկառման և ամօթ:

Ժողովականներից մի քանիսը, մանաւանդ պ. Գարբիէլ Միլլերօյնց, աշխուժեցնում պարբերական, թէ ինչպէս է եղել, որ ըստ գոյութեան մի նոյն թիւն ունենալով, ըստ տարբեր մեկում եղած սև և սպիտակ գնտակների թիւը 72 է, միւսում 75, երրորդում 74 և այլն: Volens, nolens մարդ դառն սրտով պէտք է համոզվել, որ չազնիւ մարդիկ գնտակները մի տուփի մէջ գցելու փոխարէն, մի ուրիշ տուփի մէջ են գցել, և կամ թէ «բարեկամաբար» մէկ գնտակի տեղ երկու գնտակ են գցել...:

Այդ խաղաղական երկու լի վերաբերմամբ ծագած վիճարանութիւնների ժամանակ մի յայտնի խմբակի հերոսները սկսեցին անասելի գոռոց բարձրացնել, շվեյցար բարձակել, և խանդարել ժողովի կարգը և խօսակցութիւնները:

Իսկ նախագահը այդ բոլորը տեսնում և լուռ էր, առանց մտածելու, որ պէտք է այդ խաղաղութիւնը պատժել. կամ գուցէ նա համարաչախ էր պ. Ֆիլիպսոյ Վարդանանի այն կարծիքի հետ, թէ լուռը սխալական է, և այդպիսի սխալմունք կարող է պատահել:

Այդ միջոցին հայոց ինտելիգենցիայի ներկայացուցիչներից կազմված ժողովում տիրում էր

էին ընտրել այնպիսի անձինք, որոնք իրանց խմբին պատկանէին, կամ աւելի լաւ է ասել, որոնք հակառակ լինէին արդէն ընտրված յայտնի կանդիդատներին: Զարմանալի չէ ուրեմն, որ ապրիլի 14-ից մինչև մայիսի 5-ը, այսինքն մինչև երրորդ ժողովի օրը, Թիֆլիսի մոլթ անկիւններում, և աւելի մոլթ մարդկանց շրջաններից անդամներ էին հաւաքվում, որ դան և ձայն տան:

Առանց մարդաբէ լինելու կարելի էր գուշակել, որ երրորդ ընդհանուր ժողովը, ուր պէտք է որոշվէր ընտանեկան ոգով կուրացածների չլինել կամ չը լինել՝ կարող է ոչ թէ միայն վերին աստիճանի աղմկալից լինել, այլ նոյն իսկ ամեն տեսակ խառնաշփոթութիւնների վայր կը դառնայ, եթէ մանաւանդ նախագահը թող շարժվի:

Այդ երրորդ, մայիսի 5-ի ժողովը, աւելի բազմամարդ էր, քան նախորդները: Հանդիսանալ երկու սեռի հասարակութիւնը առաջին քանակութեամբ խառնված էր վերնատանը: Ընկերութեան անդամներ էին գրվել նոյն իսկ մի քանի օրերը: Ներսէս:

Ժողովը բացվելուց յետոյ ընդհանուր ժողովի նախագահը կրկին պ. Յ. Տիգրանեան ընտրվեց, որին նախագահական ավուր վրա բազմեցնողները կարծում էին, թէ նա համեմատաբար աւելի փորձված կը լինի նախորդ ժողովներից յետոյ:

Սակայն հակառակը դուրս եկաւ: Այդ օրը պ. նախագահը մի շարք, մէկը միւսից աւելի խոշոր

սխալներ արեց, իսկ ժողովականների մի որոշ խմբի առաջ բերած անկարգութիւնները ստեղծեցին մի ամբողջ սկանդալ:

Պ. նախագահը հէնց առաջին քայլից չօգտվեց իր իրաւունքից, թող տալով որ վարչութեան ատենապետը մի քանի կցկուտ տեղեկութիւններ հաղորդելով ընկերութեան խառն ի խուռն գործերի մասին, ներքոյնի կարգաչ նախկին ընած վարչութեան քարտուղարին, որի աշխուժ միջոց թուրքից յետոյ տուփի վրա դրվեց՝ նորից ընտրվելու համար: — Գովել մի մարդու, որը պէտք է ըստ էականի, — ինչպէս երևում է, թէ ընդհանուր ժողովի նախագահի և թէ վարչութեան ատենապետի կարծիքով՝ ժողովի վրա ձնուած գործ զննել չէ նշանակում... Գուցէ դա էլ ժողովի յատկանիշներիցն էր...

Սկսվեցան ընտրութիւնները, և զրա հետ միասին աղմուկներ և տեղի ցոյցեր: Սակայն քոլոր տեղեկութիւնների և անվայել գործողութիւնների պատճառով այն էր, որ ըստ էականի մէջ մեծ անկանոնութիւն էր տեղի ունեցել, կամ ուրիշ խօսքով՝ ասած՝ տուփերի սև ու սպիտակ գնտակների դուստրները հաւատար չէին...:

Այդ բանը լուռութեան տալ չէր կարելի: Հարց դրվեց, թէ պէտք է պարզել այդ անկանոնութիւնը, կամ ինչպէս պ. նախագահին տեսեց, այդ չաւարած բանի պատճառները, որին վերջի վերջ ժողովում դրոշմվեց «խաղաղութիւն» աշխուժ, նախագահի հրաւերի համաձայն:

ԲԱՆԱՍԻՍԿԱՆ

ՎԱՐԱԳՈՅՐԻ ՅԵՏԵԻ

Այդ տեսակ սկզբունքից դուրի, և նեղ կուտակցական հաշիւների վրա հիմնած քաղաքագործութիւնները դուրս մասամբ մոռացվելին, եթէ առիթ չը դառնային վերջին ընդհանուր ժողովում բառի բուն նշանակութեամբ՝ սկանդալներ առաջ բերելուն:

Նախորդ երկու ժողովների ժամանակ ընտրված էին, քիչ բացառութեամբ, մշակականների կանդիդատները, կամ աւելի լաւ է ասած, այնպիսի կանդիդատներ, որոնք իրաւունք ունէին ընտրվելու իրանց արժանաւոր յատկութիւնների համար:

Այդ ընտրութիւնը բաւական էր, որ ընտանաձեռնողները՝ կուտակցութեան հակառակորդները իրանց համար «կեանքի և մահու» խնդրի շինէին այն թէ Բագրուդ կը լինէին խմբագրական մասնաժողովի նկատմամբ երկու անդամները, և վարչութեան ատենապետը:

«Արձադատեալներին» մի որոշ մասը, և Արշալուստի խմբին պատկանողները, քաջ զիտէին, որ այդ երկու ընտրվելի անդամներին ինչ տեսակ մարդ լինելը շատ մեծ ազդեցութիւն կարող է անել ապագայում ամեն տեսակետից և այդ պատճառով՝ ոտի տակ տալով ամեն բան, աշխատում

ԴՈՒՆԻ

Գ. ԲԱԳՐ

ԻՎԱՆՈՎԱ

Иванова

течение
кань-то:
га истин-
у соби-
не ис-

у рас-
на него,
й: Мате-
о какъ о
досугъ,
из отъѣзъ

коп., на
и болѣе
домъ.
—5

прода-
экономич-
публич-
съ арм.
e Oeko-
Türkei,
Arzruni,
is 25 k.
rmenien,
ai, über-
kor.
ТЬ брo-
30 коп.
шпору.
Мшакъ",
(б)

каз.

Իտալական անկախ հասարակական կարծիքը այդ երկու խնդրի հետ հաշտվել, ի հարկէ, չէր կարող. և ահա թէ ինչու նա ամեն քայլից օգուտ է քաղում իր համակրութիւնը յայտնելու Ֆրանսիային: Կառավարութիւնը սպասում էր, որ Ֆրանսիական յեղափոխութեան հարկաւորակի օրը և Պարիզի ցուցահանդիսի օրը իտալական ամեն ցոյցեր կը լինեն, — և այդ պատճառով ամեն տեղ հրաման էր ուղարկված զօրք պատրաստ պահել հաւանական անկարգութիւնները և ցոյցերի առաջն առնելու համար:

Թէև այդ օրերում առանձին մեծ ցոյցեր չեղան, թէև այդ օրերում կարգը չը խանգարվեց, ինչպէս ինքը կառավարութիւնն էր սպասում, սակայն կառավարութեան արտասովոր միջոցները դիմելը անկասկած առելի կը բորբոքի հասարակական կարծիքը և առիթ կը տայ աւելի բուռն կերպով արտայայտելու իր համակրութիւնը կամ հակակրութիւնը դէպի Ֆրանսիան և դէպի Գերմանիան:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

— Պարիզից ապրիլի 30-ից հեռագրում են. «Այստեղի մամուլը ներկայացուցիչները խորին ցաւակցութիւն են յայտնում ռուս նշանաւոր գրող Եւգենի Իվանովի մահի մասին, յայտնելով որ նրա մահուամբ Ռուսաստանը կորցնում է ոչ թէ միայն մեծ գրողին, այլ և մի նշանաւոր քաղաքացուն: Այստեղի մամուլը և գրողները մտադիր են պսակ ուղարկել նրա գերեզմանի վրա դիմելու համար:»

— Բերլինից հեռագրում են, որ հիւսիսային Գերմանիայի բանակները մէջ յուզմունքներ են հանում է դառնում:

— Հռոմից հեռագրում են, որ Աֆրիկայի ծախսերի համար որոշված գումարը զգալի կերպով փոքրացրած է:

— Լոնդոնից հեռագրում են, որ մտքերի յայտնի գաւազակող իրվինգ Բիչոպ յանկարծակի վախճանվել է Նիւ-Եորկում:

— Կաթովիկների ժողովի մասին Հռոմից գրում են, որ կրիսպի պարլամենտի մէջ խօսելով՝ այն միտքը յայտնեց, որ կաթովիկ հոգևորականութեան ժողովները ոչինչ կապ չունեն և չեն ունեցել այն երկիրների կառավարութեան հետ, ուր կայացել են այդ ժողովները:

— Լոնդոնից հեռագրում են մայիսի 1/13-ից, որ Երզնկայի ժողովում Երզնկայի յայտնեց, թէ ոչինչ տեղեկութիւն չը կայ թիւրքաց Հայաստանում կատարվող ճնշումների մասին: Սալբուրի յայտնեց նոյնպէս թէ Լոնդոնի թիւրքաց ղեկավարը չէ հաւատում այդ լուրերին, սակայն կարծում է, որ հարստահարութիւններ կարող են կատարվել թափառական քուրդերի ձեռքով, որոնք Պարսկաստանից անցնում են թիւրքաց սահմանները: Գնացանի խօսքերով թիւրքերն այդ մասին շատ ցաւում է, բայց պատժել չարագործներին չէ կարող, որովհետև թափառականները այդպիսի դէպքերում յետ են փախչում Պարսկաստան:

ՄՇԱԿԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՄՆԻՍԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԲՈՒՌՆԻՄ, 8 մայիսի: Բանդերների պատգամաւորները մի վճիռ կայացրին, որի մէջ ցաւակցութիւն են յայտնում այն մասին, որ բանդերներից

կազմված յանձնաժողովը համակրութիւն չէ գտել հանքագործարանատէրերի դաշնակցութեան վարչութեան մէջ: Չը նայած վիճելով կայսրի գեղեցիկ և քաջալերող խօսքերին, եթէ մինչև երկու ամիս բանդերների պայմանները չեն զործադրվի, այն ժամանակ տեղի կունենայ նոր գործադուլ:

ՊԱՐԻԶ, 8 մայիսի: Լոնդոնից հեռագրում են, որ Պարիզի անկարգութիւնները կօրբեք տեղի ունեցաւ ընդհարում գիւղացիների և ժանդարմների մէջ, որի ժամանակ գիւղացիներից մէկը սպանվեց և երեքն էլ վիրավորվեցան:

ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ, 9 մայիսի: Թագաժառանգ Զեսարովիչ նշանակված է Ֆլիզել-ադմիրալ Նորին կայսերական Մեծութեան:

ՄՍԿՎԱ, 9 մայիսի: Այսօր, ցերեկվայ 21/2 ժամին, Պարսից շահը հասաւ Մոսկվա. նրան դիմաւորեցին զենեքաւոր-նահանգապետը, զօրքի հրամանատարը, գեներալները և քաղաքի ներկայացուցիչները: Քաղաքագլուխը ներկայացրեց Շահին՝ աղ ու հաց քանակազորած փայտեայ մատուցարանի վրա Շահը այսօր ճաշեց գեներալ-նահանգապետի մօտ և ներկայ կը լինի հանդիսաւոր ներկայացմանը, մեծ թատրոնում:

ԲԵՐԼԻՆ, 9 մայիսի: Իտալացից թագաւորը Ս. Գոտարի տունէն լոյսնելով հասաւ չվէյցարական Գոշէնէն կայարանը. նախաճաշիկի ժամանակ չվէյցարական դաշնակցութեան նախագահը ողջունեց թագաւորին և թագաժառանգին: Նախաճաշիկից յետոյ թագաւորը ճանապարհ ընկաւ Բազելի վրայով:

ՊԱՐԻԶ, 9 մայիսի: Ֆրանսիական լրագրողները նախատեսում են, որ իտալական թագաւորի Բերլին գնալու միակ հետևանքը այն կը լինի իտալիայի համար, որ կը շատացվեն իտալիայի, զինուորական ծախսերը:

ԱՅԷՆԱ, 9 մայիսի: Այստեղ ստացված հեռագրերը հաղորդում են Մակէդոնիայում տեղի ունեցող անկարգութիւնների մասին, և հաւանական են համարում աւստրիական զօրքերի ձեռքով Նոր-Բաղարի շրջանի գրաւելը:

ԲԵՐԼԻՆ, 9 մայիսի: Իտալական թագաւոր Ումբերտո և թագաժառանգը այսօր այստեղ հասան. նրանց դիմաւորեցին կայսրը, բոլոր պարիսպները, պետական կանցլերը, բոլոր մինիստրները և գեներալները: Քաղաքի զարդարված փողոցներում խռնված էր մեծ բազմութիւն, որը ողջունում էր միապետին:

ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ, 10 մայիսի: «Гражданинъ» լրագրը հաղորդում է, որ երէկ թագաժառանգը 85 տարեկից առաջին անգամ գնաց պետական խորհուրդը, և խորհրդի նախագահի ողջունը ընդունելուց յետոյ, նստեց իր տեղը: «Новости» լրագրը հաղորդում է, որ մտադրութիւն կայ առանձնացնել հաղորդակցութեան ճանապարհները մինիստրութեան խորհրդի տեխնիկական բաժինը վարչական բաժնից: Տեխնիկական բաժնի նախագահ է նշանակվում Կերէձ, իսկ վարչական բաժնի նախագահ նշանակվում է գեներալ Սերբերիակով: Երկաթուղիական խորհրդում կը նախագահէ հաղորդակցութեան ճանապարհների մինիստրի օգնական Եվրէյնով: Բացի դրանից տէխնիկական բաժինը կը վերանորոգվի և կը լրացվի նոր անդամներով թէ հաղորդակցութեան ճանապարհների մինիստրութիւնից և թէ ուրիշ վարչութիւններից:

Իմբազիր-հրատարակող ԳԻՒԳՈՐ ԱՐԿՈՒՆԻ

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ն Ե Ր

ՊՐՈՎԻԶՈՐ Ա. ՇՏԵԽԵՐԻ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ
ԱՏԱՄՆԵՐԻ ՑԱԽԻ ԵՒ ՓՁԱՆԱԼՈՒ ԴԷՄ

ՊՐՈՎԻԶՈՐ ԱՏԱՄՆԱԴԵՎ ԿԱԹՈՒՆԵՐ 50 ԿՈՊ.
ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԿՈՎԱՅԻՆԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱՅԻՆ ԷԼԻԿՍԻՐ 80 ԿՈՊ.
ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԱՏԱՄՆԱՅԻՆ ՓՈՇԵՐ 30 ԿՈՊ.

ԳԼԻՄԱՌՈՐ ՊԱՀԵՍ.

ԹԻՖԼԻՍԻՄ, Կովկասեան դեղա-վաճառատան, և պ. պ. Շահ-պարոնեանցի, Սեփէրի, Սէնչի-փոկու և Ազուրովի դեղա-տներում: ԲԱԳՈՒԻ մէջ, Բէկէրի մօտ, ԲՈՒԹԱՅԻՍՏԻՄ, Կոկոշկի մօտ, ՍՏԱՎՐՈՊՈԼԻՄ, ԲՐՈՒՆՆՈՎԻՄ մօտ և ԵԿԱՆԵՐԻՆՈՎԱՐՈՒՄ:

14—52 (Հ.)

Կիրակի, մայիսի 14-ին, նախին Արծրունու թատրոնում ԹԱՏՐՈՆԱՅԻՆԵՐԸ ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՆԵՆ «ԳԱՐԲԱՊԵՏ» (Le maitre des forges) ժողովն էր, թարգ. Ս. Արծրունու: Մասնակցում են՝ տա. Ս. Քալանթարեան, Կ. Եւանգուլեան, Հ. Աւթանդի-լեան, օր. օր. Ե. Նազարբէգեան, Ս. Սափարեան, Ս. Մելիք-Ասլան, և պ. պ. Մամիկո-նեան, Ալլապերդեան, Տիգրանեան, Մանդինեան, Մելիք-Արամեան, Մելիք-Ալաշկերդեան, Թարխանեան, Օրբելի:

Ցումակները ծախվում են թատրոնի կասայում:

1—2

Յ. ՍՈՒԶԱՆԱՃԵԱՆԻ.
ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԻԱՆՈՒԹՈՒՄ

(Թիֆլիսի Առևտրական բանկի տակ)

Վաճառվում է պատահմամբ մի ՐՅԱԼ 325 բուրդով և մի ամերիկական ՖՈՐՏԵՊԱՆՈ 225 բուրդով: Նոյն տեղ մեծ քանակութեամբ ստացված են նոտաներ Ռուսաստանի և Եւրոպայի երկերի հրատարակչներից: Օտարաբաղադրանքների պատուէրները ճշգրտութեամբ են կատարվում:

1—3

Ա Ր Ա Ք Ս

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԻ ՀԱՆԳԻՍԻ ԱՌԱՋԻՆ ԳԻՒԳՐ ՇԲԵՂ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՄԲ 15 ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԹԵՐԻՑ ԵՒ 12 ԳԵՂԵՑԻՆ ԵԿԱՐՆԵՐՈՎ ԿՈՂԱՐԿՎԻ ԲԱԺԱՆՈՐԵՆԵՐԻՆ ՄԱՅԻՍԻ 20-ԻՆ: ՈՒՇԱՆԱԼՈՒ ՊԱՏ-ՃԱՌԸ ԳԻՒԳՐԻՄ:

Բովանդակութիւնն է. հասարակական խնդիրներ: Բանաստեղծութիւններ: Տեղագրութիւն. Եւրոպիա. Հռոմիւլայ. Մարաշ. Հաճընոյ լեզուն. Այնթապի հին սովորու-թիւններ. Նախապաշարմունք. Կիլիկիոյ ժողովրդական աղօթքներ. Կենսագրութիւններ. Կարապետ վարդապետ Շահնազարեանց. Խելօք Կարապետ. Նիկողայոս Եպիսկոպոս. Քերովէ Պատկանեան. Գաբրիէլ Ժառանգ Պատկանեան. Բանասիրական. Թատրոնական յիշողութիւն-ներ. Հայոց մեծ գաղթականութիւնը ժր դարում: Մատենագրական. Ասեա նորավէպը ամբողջ: Մատենախօսութիւն. Ռուսահայ բառարան. Քրիստոնեայ Հայաստան և սրա գրա-կանութիւնը Արարատեան լեռներում. Աղլայի յիշատակարան: Այլ և այլ: Պատկերներ. Կա-րապետ վարդապետ Շահնազարեանց. Խելօք Կարապետ. Նիկողայոս Եպիսկոպոս. Քերովէ Պատ-կանեան. Գաբրիէլ Ժառանգ Պատկանեան. Հայկական վաղեմի պատկեր սուր Աստուածածնի. Նե-կե խմբի Մշի հայկական տիպերից. երկուսը աղջիկներ, մէկը տղայ: Նկարներ. Սուրբ Էջ-միածնի վանքը. Եւրոպիոյ տեսարանը. Հայոց առաջին եկեղեցին Լեհաստանում:

«Արաքս» բաժանորդագինն է, ինչպէս առաջ, 3 բուրդ. Իւրաքանչիւր գիրքը արժէ 1 ր. 50 կօպէկ: Անցեալ տարվայ գրքերը սպասված են: Ցանկացողները դիմելու են միայն Պետերբուրգ այս հասցեով. Петербургъ, Симеоны Гуламирашчу.

1—1

Շուտով տպագրութեան կը յանձնվի.

Ս Ր Ի Ն Գ Ի

ԲԱՆԱՍՏԵՂ ԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ

Մի հատորը, որ բաղկացած կը լինի 150—200 երեսից. գիրքը կը տպվի մաքուր և շքեղ թղթի վրա: Սկզբից ստորագրողների համար գինը 50 կօպէկ է: Ցանկացողները կարող են դիմել այս հասցեով. Шуаверы (Тиф. губ.) Аршаку Меграбянъ.

3—3

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԻՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

(Կուկիա, վարձուքով արձանի հանդէպ)

Հիւանդներին ընդունում են ամեն օր

Ա Ռ Ա Ւ Օ Տ Ն Ե Ր Ը

ՆԱԽԱՍԱՐԻՆԱՆ—10—11 ժ. վիրաբուժական, (և ատամնաբուժ), սիֆիլիսի և աչքի ց. բացի կիրակի:
ԲՈՒԴԿՈՎՍԿԻ—10—11 ժ. ներքին, երեխայոց և կանանց ց.
ԿԻՆ-ԲԺԻՇԿ ԽՍԱՆԱՅԻՆԱՆ—11/2—12 ժ. կանանց և երեխայոց ց.
ԲԵՆԿԻՆՍԿԻ—11—12 ժ. անոթային, կոկորդի, քերի ց. և սիֆիլիսի:
ԱՐՏԵՄԻՆՍԿԻ—12—1 ժ. երեքշաբթի, ուրբաթ և կիրակի, կանանց ց.
ԿԱՐԱՊԵՏԻՆԱՆ—12—1 ժ. ներքին և երեխայոց ց. բացի կիրակի:

ԵՐԵՎԱՆԵՐԸ

ԳԱՒՈՄՍԿԻ—5—6 1/2 ժ. կաշուի ցաւերի և սիֆիլիսի.
ՓՈՒՂԻՆԵԱՆ—5 1/2—6 1/2 ժ. ներքին, երեխայոց և ջղային ց. (էկեկտրոտերապիա):
ԲԵՆԿԻՆՍԿԻ—6 1/2—7 1/2 ժամ.
Հիւանդանոցումն է մահ կարգաւորւմ Մ Օ Ղ Ե Ր և ԵՐԼԱՆԵՑԻՄ:
Վճար—50 կ. Համախորհրդի (կոնսիլիումի) համար փոխադարձ համաձայնութեամբ:

Հիւանդանոցի վերանորոգւմ ՆԱԽԱՍԱՐԻՆԱՆ

Լ յ յ տ ե ս ա լ
Տ Ի Գ Օ
ՀԱՆԻ ԱԳԱԹՆԵՐԱՆ
պատկերներ
ՃՂԱՍՏՏ ԲՈՒԱԴ ԿՏՐԻ
(Շուշա-Ղալի բարբառով)
Գինն է 1 ր.
ձանապարհածախով 1 ր. 20 կ.
Փառակալով 2 ր.
Դիմել «Ա.Բ.Ի.Ի» վաճառանոցը:
6—6

Въ редакціи газеты „МШАКЪ“ прода-ются слѣдующія брошюры: 1) „Экономич. Положеніе Турецкихъ Армянъ“, публич. лекція Д—ра Г. Арзруни, перев. съ арм. А. Аракелянца. Цѣна 25 к. 2) Die Oeko- nomische Lage der Armenier in der Türkei, ein öffentl. Vortrag von Dr. Grigor Arzruni, übersetzt von A. Amiranjanjanz. Preis 25 k. 3) Die Hungersnoth in Türkisch-Armenien, ein Vortrag von Dr. Grigor Arzruni, über- setzt von Amiranjanjanz. Preis 20 kop. Иногородные, желающіе получить бро-шюры, благоволятъ присылать по 30 коп. почтовыми марками, за каждую брошюру. Адресъ. Тифлисъ, Редакція „Мшакъ“, или Tiflis, Redaction „Mschak“. (б)